



Dyslalia

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu, Centrum Logopedyczne IPS UW, 02-927 Warszawa, ul. Karowa 20
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Olga Jauer-Niworowska
Koordinator przedmiotu	Dr Kmila Potocka-Pirosz
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr Marlena Kurowska
Prowadzący zajęcia	Dr Marlena Kurowska, dr Kamila Potocka-Pirosz

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	III rok , I rok	Liczba punktów ECTS	6,0

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)	30	
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)	30	
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Studenci zdobywają wiedzę na temat charakterystycznych objawów dyslalii i ich uwarunkowań anatomiczno-funkcjonalno-środowiskowych.
C2	Studenci zdobywają umiejętność oceny poziomu rozwoju i poprawności rozwoju artykulacji u dzieci. Poznają narzędzia wykorzystywane przez polskich logopedów do przeprowadzenia takiej oceny-testy i kwestionariusze.
C3	Studenci opanowują umiejętność tworzenia indywidualnych planów terapii, dostosowanych do korygowanej wady, potrzeb i możliwości dziecka.
C4	

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	wybrane teorie akwizycji języka w ontogenezie oraz wybrane terminy i pojęcia odnośnie do rozwoju mowy dziecka;
W2	wczesne uwarunkowania rozwoju mowy, w tym: budowę i funkcję narządu mowy; aparatu: oddechowego, fonacyjnego, artykulacyjnego;
W3	podstawową uporządkowaną wiedzę dotyczącą zaburzeń i opóźnień w rozwoju systemu językowego i mowy, zna podstawowe klasyfikacje zaburzeń mowy i opóźnień jej rozwoju;
W4	wiadomości na temat objawów językowych i pozajęzykowych charakterystycznych dla zaburzonego rozwoju mowy (dyslalia) i dla opóźnionego rozwoju mowy;

W5	wiadomości na temat objawów językowych i pozajęzykowych charakterystycznych dla zaburzonego rozwoju mowy (dyslalia) i dla opóźnionego rozwoju mowy;
W6	różne podstawowe metody i techniki badań logopedycznych

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa, psycholingwistyki, psychologii, pedagogiki i logopedii oraz medycyny do formułowania ocen i sądów dotyczących mowy, poziomu jej rozwoju i zaburzeń, programowania postępowania terapeutycznego itp. umie samodzielnie zdobywać informacje i rozwijać umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i językach obcych) oraz nowoczesnych technologii;
U2	charakteryzować uwarunkowania rozwoju osobniczego człowieka;
U3	opisywać właściwości mowy dziecka w określonym okresie jego rozwoju;
U4	organizować w sposób świadomy, systematyczny i planowy zajęcia dydaktyczne - logopedyczne (diagnostyczno-terapeutyczne)

Kompetencje społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	respektowania prawa pacjenta, konstruktywnego komunikowania się z pacjentem, jego rodziną oraz zespołem terapeutycznym
K2	współdziałania i pracy w grupie różnych specjalistów, przyjmując w niej różne role
K3	dostrzegania, poprawnego analizowania i pomagania w skutecznym rozwiązywaniu trudności emocjonalno-społecznych pacjentów z zaburzonym lub opóźnionym rozwojem mowy;

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
wykład	Informacja dotycząca tematyki zajęć, zasad zaliczenia wykładu. Dyslalia – podstawowa terminologia. Rozwój artykulacji w ontogenezie.	W1, W2, W3, W4, W5, W6; U1, U2, U3, U4; K1, K2, K3
	Klasyfikacje dyslalii.	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3 K1, K2, K3
	Etiologia dyslalii (m.in. zaburzenia w przebiegu procesów prymarnych).	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2,
	Podział szczegółowy dyslalii	W1, W2, W3, W4, W5
	Diagnoza logopedyczna w przypadkach dyslalii. Procedura badawcza. Przegląd narzędzi diagnostycznych.	W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4
	Metodyka postępowania terapeutycznego w dyslalii. Korygowanie nieprawidłowości fizjologicznych (nawykowe oddychanie przez usta, niemowlęcy typ potykania).	W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4
	Metodyka wywoływania i korygowania nieprawidłowej realizacji głosek.	W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4

	Zasady pracy terapeutycznej. Etapy pracy logopedycznej w przypadku dyslalii.	W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4
	Budowanie indywidualnego planu terapeutycznego.	W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4
	Dokumentacja w pracy logopedy. Pomoce terapeutyczne.	W2, W3, W4, W5, U3, U4, K1, K2, K3
	Zajęcia logopedyczne jako jednostka metodyczna.	W2, W3, W4, W5, U3, U4, K1, K2, K3
ćwiczenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój artykulacji w procesie nabywania mowy dziecka 2. Logopedyczne badanie diagnostyczno-przesiewowe 3. Narzędzia do badania artykulacji 4. Badanie i kształtowanie funkcji fizjologicznych w obrębie aparatu artykulacyjnego 5. Badanie i kształtowanie funkcji słuchowych 6. Ćwiczenia: oddechowe, fonacyjne, słuchowe, usprawniające aparat artykulacyjny 7. Metodyka wywoływania głosek języka polskiego i etapy pracy korekcyjnej 8. Sygmatyzm 9. Rotacyzm 10. Mowa bezdźwięczna. Nosowanie 11. Rzadkie rodzaje dyslalii 12. Anatomiczno-czynnościowe zaburzenia w obrębie aparatu artykulacyjnego 13. Opinia logopedyczna o stanie mowy dziecka. Nauka tworzenia opinii 	W1, W2, W3, W4, W5, W6; U1, U2, U3, U4

6. LITERATURA

Obowiązkowa

Cieszyńska, J. (2003) „Metody wywoływania głosek”, Kraków.
 Konopska L. (2015a) „Postępowanie logopedyczne w przypadku osób z wadą zgryzu”, [w:] S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak (red.), „Logopedia: standardy postępowania logopedycznego : podręcznik akademicki”, Lublin, s. 627-653.
 Lorenc A., Skrzek J., (2021), „Diagnoza i terapia w przypadku mowy bezdźwięcznej”, [w:] A. Domagała, U. Mirecka (red.), „Logopedia przedszkolna i wczesnoszkolna”, Gdańsk, s. 241-266.
 Ostapiuk B., (2013a), „Dyslalia. O badaniu jakości wymowy w logopedii”. Szczecin.

Ostapiuk B. (2013b), „Dyslalia ankyloglosyjna. O krótkim wędzidełku języka, wadliwej wymowie i skuteczności terapii”, Szczecin.

Ostapiuk B. (2015), „Postępowanie logopedyczne u osób z dyslalią i ankyloglosją”, [w:] (red.) S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak, „Logopedia: standardy postępowania logopedycznego : podręcznik akademicki”, Lublin, s. 655–685.

Pluta-Wojciechowska D. (2008) „Zaburzenia mowy u dzieci z rozszczepem podniebienia”. Badania-Teoria-Praktyka, Bytom.

Pluta-Wojciechowska D. (2013) „Zaburzenia czynności prymarnych i artykulacji. Podstawy postępowania logopedycznego”, Bytom.

Pluta-Wojciechowska D. (2017), „Dyslalia obwodowa. Diagnostyka i terapia logopedyczna wybranych form zaburzeń”, Bytom.

Potocka-Pirosz K., Sadowska E., „Rzadziej występujące rodzaje dyslalii - diagnostyka i terapia”, [w:] A. Domagała, U. Mirecka (red.), „Logopedia przedszkolna i wczesnoszkolna”, Gdańsk, s. 267-294.

Sołtys-Chmielowicz A. (2008) „Zaburzenia artykulacji. Teoria i praktyka”, Kraków.

Stasiak J. (2015) „Postępowanie logopedyczne w przypadku dyslalii”, [w:] S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak (red.), „Logopedia: standardy postępowania logopedycznego: podręcznik akademicki”, Lublin, s. 227-236.

Uzupełniająca

Antos D., Demel G., Styczek I. (1978) „Jak usuwać seplenienie i inne wady wymowy”, Warszawa.

Czaplewska E. (2012) „Diagnostyka zaburzeń rozwoju artykulacji”, [w:] E. Czaplewska, S. Milewski (red.), „Diagnostyka logopedyczna. Podręcznik akademicki”, Sopot, s. 65-120.

Emiluta – Rozya D. (1998) „Diagnostyka logopedyczna dzieci z wadami wymowy” [w:] J. Rola (red.) „Wybrane problemy psychologicznej diagnostyki zaburzeń rozwoju mowy”, Warszawa.

Emiluta-Rozya D., Mierzejewska H., Atys P. (2004) „Badania przesiewowe do wykrywania zaburzeń mowy u dzieci 2, 4, 6-letnich” Warszawa.

Fabiszewska-Jaruzelska F. (1991) „Etiologia zaburzeń w obrębie narządu żucia”. [w:] B. Roślowski (red.), „Opieka logopedyczna od poczęcia”, Gdańsk.

Hortis -Dzierzbicka M., Stecko E. (2005) „Mowa pacjenta z rozszczepem podniebienia. Szkice foniatryczno-logopedyczne”, Warszawa.

Jastrzębowska G. (2003) „Dyslalia”, [w:] T. Gałkowski, G. Jastrzębowska (red.) „Logopedia. Pytania i odpowiedzi”, Opole, s. 143-175.

Jastrzębowska G., Pelc-Pękala O., (2003) „Diagnostyka i terapia zaburzeń artykulacji (dyslalii)”, [w:] T. Gałkowski, G. Jastrzębowska (red.), „Logopedia-pytania i odpowiedzi”, Opole.

Kania J. (2001) „Szkice logopedyczne”, Lublin.

Kielar-Turska M. , 2012, „Rozwój sprawności językowych i komunikacyjnych”, [w:] E. Czaplewska, S. Milewski (red.), „Diagnostyka logopedyczna: podręcznik akademicki”, Sopot, s. 15-63.

Konopska L.(2015b) „Desonoryzacja w dyslalii. Analiza artykulacyjna, akustyczna i audytywna”, Szczecin.

Kozłowska E., Kurowska M., Wysocka K., (2020), „Mowa bezdźwięczna u dzieci. Teoria i praktyka”, „Strefa logopedy”, nr 13, Warszawa.

Krajna E., (2008), „100-wyrazowy test artykulacyjny”, Gliwice.

Mackiewicz B. (1993), „Zapobieganie oddychaniu przez usta u noworodków i niemowląt. Znaczenie pionizacji końca języka dla poprawnej artykulacji głosek. Wskazówki do nauki prawidłowego połykania w wadach zgryzu i wymowy u dzieci”. [w:] B. Roślowski (red.) „Opieka logopedyczna od poczęcia”, Gdańsk.

Michalak-Widera I. (2009) „Logopedyczny test dla dzieci i młodzieży”, Katowice.

Michalak-Widera I., Węsierska K. (2012) „Test do badań przesiewowych mowy dla dzieci w wieku przedszkolnym”, Katowice.

Roślowski B. (1995) „Słuch fonemowy i fonetyczny”. Teoria i praktyka, Gdańsk.

Styczek I. (1979) „Logopedia”.

Styczek I. (1982), „Badanie i kształtowanie słuchu fonematycznego”, Warszawa.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
W1, W2, W3, W4, W5, W6; U1, U2, U3, U4; K1, K2, K3	Egzamin ustny	Odpowiedź na wszystkie 3 wylosowane pytania. Odpowiedź na każde pytanie na min. 60% pkt.
	obecność	Obecność jest obowiązkowa (dopuszczalne dwie nieobecności).
W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3 W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Kolokwia	Suma pkt. ze wszystkich kolokwiów nie może być mniejsza niż 60% ogólnej punktacji.
	Przygotowanie konspektu zajęć logopedycznych	50%

8. INFORMACJE DODATKOWE

tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich